

Nr 4, september 2006

Rappestad Bladet

Rappestads södra infart med ryttarna Xenia, Sandra och Linda.

Hembygdsföreningen 10 år

Nu är det dags för 10-årsjubileum. Kan ni tänka er att det är 10 år sedan vi startade vår hembygdsförening och det ska vi fira lördagen den 25 nov. Festkommittén återkommer med närmare detaljer. Den 28 nov. 1996 startades Rappestad Hembygdsförening vid ett upptaktsmöte i församlingshemmet. Det har varit 10 trevliga år med flertalet olika aktiviteter. Vi har haft fågelskådning, gökotta, cykelutflykter, bussutflykter, 6-juni-firande och familjeträffar, för att bara nämna några. Nu är det dags att ta nya tag. Vi vill gärna ha hjälp med att t.ex. dokumentera gamla rappestadbors livsöden, göra en gårdsinventering, dokumentera och beskriva de gamla saker som vi har fått. Vi behöver också hjälp med att renovera baracken och annat som behöver göras. Kom gärna med egna idéer på aktiviteter. Nu hoppas vi på en god fortsättning på nästa 10 år.

Uno Berntsson

Rappestad-bladet utges av Rappestads Hembygdsförening.
www.rappestad-hbf.se

Kontaktpersoner: Uno Berntsson 218000,
Magnus Gröntoft 80410 samt Ulf Österberg 81609.

Höskörd (slätter)

Några ungdomsminnen av hur det kunde gå till på en liten gård på 50-talet nedtecknade av Uno Berntsson

Redan flera veckor före midsommar började en viss oro att sprida sig. Det var mycket som skulle göras innan skörden kunde börja. Slättermaskinen skulle fram ur vagnslidret där den stått längst in sedan förra året. Slättermaskinskniven skulle slipas. Ett arbete som följdes av många suckar och stön från oss barn. Att dra slipstenen och stötta den 1 meter långa kniven var ett både tröttsamt och tråkigt arbete. Slättermaskinen skulle smörjas och ses över för att gå så lätt som möjligt. Hässjestören skulle tas fram och ses över, trasiga bytas ut eller vässas om.

När allt var klart och det var dags att slå vallen så far: "Nu barn får ni gå ut i hagen och hämta hästarna från betet." Det gjorde vi gärna för då fick vi rida hem. Det var nu bara ett problem, att komma upp på hästryggen. Detta löstes enkelt genom att passa på när hästen betade och sätta sig gränslösa över nacken på hästen som då lyfte på huvudet och vips var man uppe på ryggen. Sedan var det bara att kravla runt på rätt köl. Nu fick man smacka på hästen, sedan bar det av hemåt, jag tror att hästarna anade vad som skulle ske.

När hästarna var selade för slättermaskinen bar det av ut på gärdet. Först slog far en så kallad "motskår", ett yttre varv motsols, sedan följde medsols varv efter varv tills hela gärdet var slaget. Nu skulle gräset ligga i solen och torka till.

Efter någon dag var det dags att vända höet. Alla utrustades med varsin högaffel och gick ut på gärdet. Man tog med gaffeln i ena kanten av strängen och vände upp undersidan av gräset så det fick luft och sol. Sedan gick man rader upp och rader ner tills allt höet var vänt.

När det var arbete ute på åkern hade man inte tid att gå hem och fika. Klockan 11 var det som namnet anger "11-kaffe" (kaffe och bullar) och kl. 4 var det "merafta" (kaffe med bredda smörgåsar). Måltidsdrycken var annars ofta "svagdricka" (som lättöl men sötare) Det köptes i 5- eller 10-litensflaskor av en "drickabil" som kom en gång i veckan.

Om nu vädret varit bra någon dag så var det dags att hässa höet. Man satte upp störar i lite sicksack för att öka bredden på hässjan. En ståltråd eller lina av hampa spändes en _ meter ovan backen. Far körde släpräfsan och samlade ihop gräset och lämpade av det vid hässjan. Nu var det bara att lasta på hässjetråden. Ett lager med gräs och sedan vira på ett nytt lager med tråd och sedan mera gräs tills tre eller fyra lager var fyllda. När denna var klar var det bara att gå till nästa hässja tills all gräset var uppsatt. Nästa moment var att finräfsa med en hästräfsa, ett arbete som vi barn fick göra. Nu skulle gräset hänga tills det blev riktigt torrt hö vilket kunde ta flera veckor om vädret var dåligt.

Hemma på gården vidtog nu arbetet med att förbereda för att köra hem och ta emot höet. Vagnarna skulle utrustas med "lejder", ett slags grindar som gjorde vagnarna bredare. Släphissen, ett slags vinsch, skulle iordningställas. Hissen stod i ena änden av ladugården och i andra änden av höskullen (våningen ovan kostallarna) fanns en stor port där höet skulle in. Långa stockar restes med ena änden mot portens nedre kant och spikades fast där. Andra änden

fästes vid en tvärstock som låg på 1 meters höjd över backen stockarna bildade nu en bana där höet släpades in. Nu skulle gårdens enda elmotor riggas upp. Detta skedde på kornas foderbord. Elmotorn var fastsatt på en liten vagn som tjudrades fast på foderbordet.

Ja så kom då den stora dagen då höet skall köras in. Höet petades av hässjorna och en eller två starka karlar med högafflar lastade på höet på vagnarna. Att lägga lassen var oftast ett barn- eller kvinnogöra. Först lades två hölinor, ett slags tjocka rep, i botten på vagnen. När halva lasset var lastat bands linorna ihop om lasset och två nya linor lades ut och när lasset var fullt bands även dessa linor ihop. Så kördes lasset hem och ställdes vid nedre änden av stockarna. En vajer drogs ut från vinschen och fick passera i två bryttrissor. Vajern som var i ena änden delad i två parter (en hanfot) fästes i vardera av hölinorna. Nu kunde vinschen börja. Det bildades en signalkedja där vi ropade till varandra och ner till far som skötte vinschen. Stopp vid första bryttrissan där vajern skulle petas av sedan fortsattes till nästa bryttrissa och lasset släpades på plats. Så fortsatte arbetet med lass efter lass.

Arbetet var förenat med mycket slit och många problem men man kommer ju mest ihåg det roliga och trevliga.

Uno Berntsson

Rappestads Hembygdsförening
anordnar
Julmarknad
i Församlingshemmet
lörd. 2/12 kl 10-16
Välkomna

Håll Rappestad rent

Hjälp till att hålla Rappestad och naturen runt samhället rent från skräp. I först hand att inte själv slänga papper och burkar. Men det är aldrig fel att även ta bort skräp efter andra, mindre nogräknade, medmänniskor.

Brostorps hage.

Lövhagen i Rappestad

I Lövhagen bodde två syskon, Anna och Knut Andersson. De hade ett litet jordbruk, som väl Knut skötte om. Han hade ett par oxar som ofta sågs i byn.

En gång kunde det hänt syskonen något hemskt. De hade eldat i sin kakelugn, men dragit in spjället för tidigt. Som tur var kom en granne och fick se vad som stod på. Det var nog räddningen för syskonen.

Två kattor fanns också i Lövhagen. När de skulle in på kvällen, kunde man höra Knut ropa på Sessa och Olai. Behagade de inte komma yttrade Knut en ramsa som inte skall sättas på pränt.

Bjöd man in Anna på kaffe kunde hon svara. Det skall ni ha tack för, men jag kan inte ta mej över "stättan" (en liten trappa på gårdsgården).

Ett lite udda par, men arbetsamma människor, som man nog kunde skriva mer om.

Sylvia Thuresson

Lövhagen var ett torp som låg ungefär där Lövhagegatan 3-5 nu ligger.

Rappestads sockenråd

Nu när Rappestad församling har upphört har det istället bildats ett Sockenråd. Sockenrådet skall arbeta för verksamheten i Rappestad och se till att kyrkan hålls i gott skick. Beslut och medel ligger dock på församlingsnivå. Alla i Rappestad är välkomna att delta i Sockenrådet. Nästa möte är den 20:e november kl. 19, i församlingshemmet.

Leif Ohlsson

Händer i Rappestad med omnejd

- 13 sept, kl. 19. Slöjdkurs varje onsdag under hösten.
- 24 sept. Motorcykelutflykt.
- 7 okt. 10-17. Renovering av Hembf. föreningens bod.
- 20 nov. kl. 19. Sockenråd i församlingshemmet.
- 25 nov. kl. 18. i församl.hemmet.
Middag 18-20, Familjefest därefter.
- 2 dec. kl. 10-16. Julmarknad

I maj brann torpet Sten, som låg längs vägen till Slycke. Det var Brandkåren som genomförde en brandövning. Torpet var från 1700-talet och skall nu ge plats för ett nytt hus.